

PRIVACY FIRST

eigen keuzes in een vrije omgeving

JAARVERSLAG 2020

**Stichting Privacy First
Amsterdam**

1 juli 2021

Inhoudsopgave

1.	Visie en beleid	1
2.	Projecten en evenementen	2
2.1	Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie	2
2.2	Externe projecten	4
2.3	Privacy First als dagelijkse vraagbaak	5
2.4	Overige activiteiten.....	5
3.	Politieke lobby en campagnes	6
3.1	Coronamaatregelen	6
3.2	Wet digitale overheid	7
3.3	Medische privacy	8
3.4	Campagne: PSD2meniet.nl	9
4.	Rechtszaken	10
4.1	Systeem Risico Indicatie (SyRI).....	10
4.2	UBO-register	11
4.3	ANPR: Automatische Nummerplaat Herkenning	12
4.4	Zaak Burgers tegen Plasterk.....	12
4.5	Kentekenparkeren	13
4.6	Trajectcontrole	14
4.7	Individuele rechtszaken van privacy-activist Michiel Jonker.....	14
5.	Communicatie	15
5.1	Massamedia.....	15
5.2	Internet.....	15
6.	Organisatie	16
7.	Financiën	16

1. Visie en beleid

Privacy First is in 2008 opgericht als onafhankelijke stichting ter behoud en bevordering van ieders recht op privacy. Privacy is een universeel mensenrecht en de basis van onze democratische rechtsstaat. Naast de persoonlijke levenssfeer omvat het recht op privacy ook de bescherming van persoonsgegevens, vertrouwelijke communicatie, het huisrecht en lichamelijke integriteit. Van alle mensenrechten staat het recht op privacy in deze tijd het meest onder druk. Privacy First maakt zich daarom sterk om dit recht zoveel mogelijk te beschermen en te bevorderen. Als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) doet Privacy First dit in het algemeen belang, hetzij voor de gehele bevolking, hetzij voor kwetsbare bevolkingsgroepen. Privacy First hanteert daarbij een brede, principiële oriëntatie op privacy, zowel in relatie tot onze vrije, open samenleving alsook met betrekking tot andere relevante mensenrechten. Ons blikveld en onze activiteiten strekken zich daarbij uit tot zowel het digitale als het analoge domein. Deze werelden raken echter in toenemende mate geïntegreerd en maken de klassieke ‘analoge ruimte’ steeds kleiner. De ontwikkelingen in het digitale domein gaan razendsnel. Om dit in goede banen te kunnen leiden pleit Privacy First naast goede wetgeving met degelijke privacywaarborgen al jaren voor *privacy by design*: het inbouwen van privacy in technologie. De komst van de nieuwe Europese privacywet AVG heeft ons daarbij wind in de rug gegeven. Tegelijkertijd opereert Privacy First immer in een krachtenveld waardoor de privacy voortdurend bedreigd wordt. De huidige Corona-crisis dreigt bovendien een diepe crisis voor alle mensenrechten (waaronder het recht op privacy) te worden. Het werk van Privacy First is daarom nooit eerder zo urgent en relevant geweest.

Vast beleid van Privacy First is om onze aandacht primair te richten op (dreigende) privacy-schendingen die grote groepen mensen tegelijk kunnen treffen. In onze selectie van onderwerpen laten wij ons daarbij leiden door 1) de schaal, 2) de ernst en 3) de impact en gevolgen van een bepaalde schending. Massale, ernstige privacy-schendingen worden door Privacy First eerst onderzocht en publiekelijk benoemd. Vervolgens tracht Privacy First de betreffende schending op te heffen middels stille diplomatie en politieke lobby, gevolgd door een publiekscampagne, juridische actie of – als uiterste middel – een rechtszaak.

In lijn met deze criteria richtte de aandacht van Privacy First zich de laatste jaren voornamelijk op biometrie, cameratoezicht, medische privacy, mobiliteit en anonimiteit in de openbare ruimte. Daarnaast is Privacy First steeds actiever op het thema financiële privacy (waaronder PSD2), politie, justitie en geheime diensten, Big Data, *profiling* en het Internet of Things.

Onze kernmissie is om de bevolking te behoeden voor massa surveillance en Nederland te ontwikkelen tot internationaal Privacy Gidsland. Hieronder lichten wij onze voornaamste activiteiten uit 2020 graag toe. Voor recente activiteiten van Privacy First verwijzen wij u naar onze website.

2. Projecten en evenementen

2.1 Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie

Ondanks alle beperkingen in de Coronacrisis organiseerden ECP en Privacy First op 28 januari 2021 opnieuw gezamenlijk onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie. Dit is inmiddels hét jaarlijkse Nederlandse privacy-evenement rond de Europese Dag van de Privacy. Ons doel van dit evenement is om gezamenlijk met het bedrijfsleven, de overheid en wetenschap te bouwen aan een privacyvriendelijke informatiemaatschappij en Nederland te ontwikkelen tot internationaal Privacy Gidsland. Wegens de Corona-restricties vond het evenement ditmaal grotendeels online plaats vanuit de televisiestudio op onze vaste congreslocatie: Nieuwspoort in Den Haag. De belangstelling bleek opnieuw enorm: honderden professionals hadden zich voor de livestream aangemeld. Sprekers tijdens het congres waren achtereenvolgens Monique Verdier (vice-voorzitter Autoriteit Persoonsgegevens), Judith van Schie (Considerati), Erik Gerritsen (Secretaris-Generaal, Ministerie VWS), Mieke van Heeswijk (SIDN Fonds), Peter Verkoulen (Dutch Blockchain Coalition), Paul Tang (Europarlementariër PvdA), Ancilla van de Leest (voorzitter Privacy First), Chris van Dam (Tweede Kamerlid CDA), Evelyn Austin (directeur Bits of Freedom) en Wilmar Hendriks (juryvoorzitter Nederlandse Privacy Awards). Dagvoorzitter was presentator Tom Jessen (RTL, BNR).

Debat tijdens Nationale Privacy Conferentie, Nieuwspoort 28 januari 2021. V.l.n.r.: Paul Tang, Ancilla van de Leest, Tom Jessen en Chris van Dam. © Nieuwspoort

Als afsluitend onderdeel van de conferentie werden door Privacy First onze jaarlijkse Nederlandse Privacy Awards uitgereikt. Tijdens de zomer van 2020 ontving Privacy First diverse hoogwaardige inzendingen voor deze Awards. Beoordelingen en gesprekken met alle inzenders door onze onafhankelijke Awards-jury vonden vervolgens plaats gedurende de herfst en winter van 2020. Genomineerd in de categorie Consumentenoplossingen werden STER (reclame zonder opslag van persoonsgegevens), Schluss (datakluis), NKey (*privacy by design* plug-in) en 4MedBox

(4LifeSupport). De nominaties in de categorie Bedrijfsoplossingen waren Roseman Labs (Secure Multiparty Computation), NLdigital (Data Pro Code) en Simple Analytics (website analysetool). In de

Nederlandse
**PRIVACY
AWARDS**

category Overheidsdiensten waren het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (CoronaMelder app) en FCInet & Ministerie van Justitie en Veiligheid (Ma³tch

technologie voor data-uitwisseling) genomineerd.

Tijdens de online conferentie hebben alle genomineerden hun projecten middels Award-videopitches aan het publiek gepresenteerd. STER, NLdigital, FCInet & Ministerie J&V werden vervolgens door de jury tot winnaars uitgeroepen. Daarnaast ging de Aanmoedigingsprijs naar Schluss.

Overhandiging Nederlandse Privacy Award door Privacy First directeur Vincent Böhre aan Marie-José Hoefmans (Schluss), 4 februari 2021.

De jury van de Nederlandse Privacy Awards bestond in 2020 uit de volgende personen:

- Wilmar Hendriks, founder Control Privacy en lid Raad van Advies Privacy First (jury-voorzitter)
- Ancilla van de Leest, voorzitter Privacy First
- Paul Korremans, partner Comfort-IA en functionaris gegevensbescherming (tevens bestuurslid Privacy First)
- Marc van Lieshout, managing director iHub, Radboud Universiteit Nijmegen

- Alex Commandeur, senior adviseur BMC Advies
- Melanie Rieback, CEO en co-founder Radically Open Security
- Nico Mookhoek, privacy jurist en oprichter DePrivacyGuru
- Rion Rijker, privacy en informatiebeveiliging expert en IT-jurist, partner Fresa Consulting.

De Nationale Privacy Conferentie en de Nederlandse Privacy Awards werden in 2020 mede mogelijk gemaakt door Stichting Democratie & Media en The Privacy Factory. De gehele conferentie werd live gestreamd vanuit Nieuwspoort en kan worden bekeken op <https://youtu.be/asEX1jy4Tv0>.

Begin 2022 zullen Privacy First en ECP dit inspirerende evenement opnieuw organiseren. Zou uw organisatie graag partner of sponsor willen worden? Neem dan contact op met Privacy First!

2.2 Externe projecten

Privacy First wordt de laatste jaren regelmatig door bedrijven en overheden gevraagd om advies. Wanneer de intenties van de betreffende organisatie in lijn liggen met de missie van Privacy First willen we graag een bijdrage leveren. Door onze kritische betrokkenheid bij dergelijke projecten tracht Privacy First – in het algemeen belang – bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen positief te beïnvloeden en de privacy niet alleen “van buitenaf” maar ook “van binnenuit” te laten waarborgen. Door de Coronacrisis waren er in 2020 echter minder nieuwe projecten dan eerder verwacht. Desondanks was Privacy First in 2020 actief betrokken bij twee grootschalige externe projecten:

- 1) **Project van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)** t.b.v. privacyvriendelijk extern gebruik van statistische CBS-data voor wetenschappelijke doeleinden.

Als lid van de CBS-begeleidingscommissie leverde Privacy First gedurende 2020 kritische input. Medio 2021 zal het CBS de resultaten van dit project openbaar maken en haar beleid hierop toespitsen.

- 2) Coalitieproject met Universiteit Tilburg:** meerjarig project (2020-2024) t.b.v. privacyvriendelijke Blockchain-toepassingen voor de Nederlandse rijksoverheid. Partners zijn o.a. NWO, diverse ministeries, VNG, CJIB, ECP, bedrijven en instanties. Privacy First levert gedurende het project kritische input en zal enkele publieksevenementen organiseren.

In 2021 verwacht Privacy First bij diverse nieuwe projecten betrokken te zullen worden.

2.3 Privacy First als dagelijkse vraagbaak

Privacy First werd in 2020 regelmatig telefonisch en per email benaderd door burgers, journalisten en studenten met de meest uiteenlopende vragen en verzoeken op privacyterrein. In het verleden heeft Privacy First altijd getracht

dergelijke vragen zo goed en zo snel mogelijk te beantwoorden, maar dit is helaas teveel gaan vergen van onze kleine stichting. Om deze reden heeft Privacy First mensen in 2020 veelal doorverwezen naar andere relevante organisaties, waaronder met name de Autoriteit Persoonsgegevens.

2.4 Overige activiteiten

Privacy First is sinds begin 2019 structureel betrokken (als spreker en ter werving van deelnemers) bij de UvA Academy Masterclass: Privacy - The Next Step (Universiteit van Amsterdam). Deze samenwerking is in 2020 gecontinueerd en zal in 2021 worden voortgezet.

Op 8 januari 2020 organiseerde Privacy First een succesvol publieksdebat annex Nieuwjaarsborrel met als thema Blockchain & privacy. Dit evenement vond plaats en werd deels gesponsord door onze voormalige kantoorlocatie: het Volkshotel in Amsterdam. Sprekers waren o.a. juridisch expert Jurgen Goossens (Universiteit Tilburg), Martijn van der Veen (Privacy First) en financieel expert Simon Lelieveldt.

Privacy First was in 2020 tevens actief bij evenementen en meetings met o.a. Bridgehead, CBS, CTIVD, Groene Amsterdammer, CIP, Platform Burgerrechten, PILP, UvA, WRR, DNB, Omni Bridgeway, Qiy Foundation, KvK, Bits of Freedom, Nationale Ombudsman, The Privacy Collective, SIDN Fonds, Openbaar Ministerie, Volksbank, Considerati, Ministerie VWS, Humanistisch Verbond, Digicampus, Ministerie J&V, Nationale Politie, Autoriteit Persoonsgegevens, NOYB, WODC, College voor de

Rechten van de Mens, Universiteit Leiden, ECP, Privacy Platform en Universiteit Tilburg.

De bestuursleden en medewerkers van Privacy First worden regelmatig als spreker gevraagd bij publieksevenementen van overheid, bedrijfsleven en wetenschap. Daarnaast voert Privacy First continu stille diplomatie op ons brede werkkterrein.

3. Politieke lobby en campagnes

3.1 Coronamaatregelen

De Coronacrisis is niet alleen een wereldwijde gezondheidscrisis, maar inmiddels ook een crisis voor talloze andere mensenrechten, waaronder het recht op privacy. Vanaf het allereerste moment (maart 2020) heeft Privacy First daarom haar prioriteiten bijgesteld en vrijwel alle privacy-relevante coronawetgeving en beleid kritisch gevolgd. We hebben daarbij getracht om te verregaande maatregelen zoveel mogelijk tegen te houden of positief te beïnvloeden. Deels waren wij (met vele anderen) daarin succesvol, met name inzake de volgende onderwerpen:

- **Corona-noodwet (“spoedwet”)**: vanaf het allereerste concept-wetsvoorstel heeft Privacy First getracht om de scherpste kantjes van deze wet te laten afslijpen door het genereren van maatschappelijke druk (o.a. door media-interviews en een kritische, veelbekeken toespraak van onze (ex-)voorzitter op het Malieveld), door structurele politieke lobby richting Tweede en Eerste Kamer en het vooruitzicht van een mogelijke rechtszaak. Concreet ging het hierbij met name om afschaffing van mogelijke controles achter de voordeur, sterkere parlementaire zeggenschap (vetorecht Tweede Kamer bij coronamaatregelen), temporele beperkingen en lagere boetes zonder strafblad.

Toespraak Privacy First voorzitter Bas Filippini vanuit geheime locatie nabij Malieveld (Den Haag), 21 juni 2020.

- **Corona-app (CoronaMelder):** middels het genereren van maatschappelijke druk, politieke lobby, onze kritische deelname aan een hoorzitting over de Corona-app in de Tweede Kamer en het vooruitzicht van een mogelijke rechtszaak heeft Privacy First mede helpen bewerkstelligen dat de uiteindelijke CoronaMelder grotendeels voldoet aan onze eisen van vrijwilligheid, anonimiteit en *privacy by design*. Door de onafhankelijke jury van de Nederlandse Privacy Awards werd de CoronaMelder app vervolgens zelfs genomineerd voor een Award in de categorie Overheid.

- **Telecom-noodwet** ter monitoring van mobiliteit: middels media-interviews (o.a. Nieuwsuur), politieke lobby bij de Tweede Kamer en het vooruitzicht van een mogelijke rechtszaak heeft Privacy First getracht om de verdere behandeling van dit wetsvoorstel tegen te houden. Vooralsnog lijkt dit gelukt: Privacy First heeft al lange tijd niets meer van dit wetsvoorstel vernomen. Tevens werd het wetsvoorstel op diverse aspecten verbeterd.

Foto: Martin Sanchez, Unsplash.com

3.2 Wet digitale overheid

In juli 2020 vond in de Eerste Kamer een kritische deskundigenbijeenkomst met o.a. Privacy First plaats over de nieuwe Wet digitale overheid. Door deze wet zal o.a. het verouderde DigiD worden vervangen door nieuwe digitale eID-middelen voor burgers om bij de overheid te kunnen inloggen en zaken te kunnen regelen. Privacy First hamerde bij deze gelegenheid o.a. op keuzevrijheid, een decentrale i.p.v. centrale identiteitsinfrastructuur, dataminimalisatie, *open source* en *privacy by design*. De Eerste Kamer heeft onze adviezen deels overgenomen, wat leidde tot indiening van een verbeterd wetsvoorstel (novelle) bij de Tweede Kamer en positief advies daarover door de Raad van State. Privacy First blijft e.e.a. actief monitoren.

Vincent Böhre (Privacy First) bij deskundigenbijeenkomst over de Wet digitale overheid, Eerste Kamer 30 juni 2020.

© Eerste Kamer

3.3 Medische privacy

Begin 2020 is onze langjarige campagne [Specifieketoestemming.nl](https://www.specifieketoestemming.nl) (over specifieke toestemming bij de uitwisseling van medische gegevens) een nieuwe fase ingegaan: op voordracht van destijds Minister Bruins (VWS) n.a.v. een motie van de Tweede Kamer heeft Privacy First zich als deelnemer aangemeld voor het Informatieberaad Zorg. Dit Informatieberaad is een bestuurlijke samenwerking tussen deelnemers uit het zorgveld en het Ministerie van VWS. Langs deze weg wil Privacy First het recht op medische privacy niet alleen “van buitenaf” maar ook “van binnenuit” laten waarborgen en *privacy by design* promoten binnen de Nederlandse zorgsector. In februari 2020 heeft het Informatieberaad (in strijd met de genoemde Kamermotie) echter besloten om Privacy First niet als deelnemer toe te laten omdat Privacy First “niet afkomstig is uit het zorgveld”. Wel was Privacy First eind 2019 reeds door het Ministerie van VWS toegelaten als lid van de werkgroep Informatieveiligheid en Privacy (IV&P). Gedurende 2020 speelde Privacy First in deze VWS-werkgroep een (pro)actieve, kritisch-constructieve rol. Privacy First zal deze rol continueren en hoopt de werkgroep te kunnen laten hervormen naar een meer toetsende rol ter implementatie en waarborging van *privacy by design* in de zorg.

3.4 Campagne: PSD2meniet.nl

Sinds eind 2017 werkt Privacy First in meerdere projecten aan het mitigeren van risico's die ontstaan door PSD2. Met deze Europese bankwet kunnen consumenten hun bankgegevens delen met andere partijen voor 'rekeninginformatiediensten'. Hiervoor moet de consument eerst toestemming geven. Hierna moet de bank alle transactiedata van de consument met een externe partij (financiële dienstverlener) delen. Sinds de zomer van 2019 heeft Privacy First (met steun van het SIDN Fonds) in dit verband een campagne gelanceerd rond de privacy-risico's van PSD2: [PSD2meniet.nl](https://www.psd2meniet.nl). Voornaamste doel van onze PSD2-campagne is de ontwikkeling van een PSD2-me-niet-filter, vergelijkbaar met reeds bestaande bel-me-niet-registers en do-not-track (WiFi) registers.

PSD2 legt de privacybescherming bij aanbieders van PSD2 rekeninginformatiediensten en leunt sterk op toestemming van de consument. De grootste risico's door PSD2 ontstaan doordat een consument zijn gegevens niet kan beperken, in transacties ook bijzondere persoonsgegevens zitten die verstrekt zullen worden, als iemand deelt deze ook andermans informatie deelt ('third party data') en papieren waarborgen zoals 'toestemming' en de rechten van betrokkenen. Onze projecten zijn: betere transparantie (i.s.m. het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB), afgerond) en PSD2-me-niet-filter I en II (vanaf mei 2020).

In het huidige PSD2-me-niet project werken we toe naar een werkend filter. Het team bestaat uit onze projectleider en twee programmeurs. De code wordt beschikbaar gesteld als API aan PSD2-dienstverleners. Eén aanbieder (FwdPay, Gatekeeper for Open Banking) heeft het PSD-me-niet-filter reeds opgenomen in hun dienst.

Het PSD2-me-niet project biedt Privacy First een podium om risico's voor privacy en gegevensbescherming te adresseren bij de European Data Protection Board (EDPB), de Autoriteit Persoonsgegevens en andere spelers op

dit terrein. De problematiek van PSD2 zoals privacyschending als bij-effect, de terughoudendheid om *privacy by design* in de wet op te nemen en de gemakzuchtige houding ten aanzien van de rechten van een betrokkene zien we vaak terugkomen. We leverden input t.b.v. de PSD2 *guidelines* van de EDPB en schreven een whitepaper die we stuurden aan alle relevante partijen.

Met het PSD2-project zijn we verbonden aan initiatieven voor Persoonlijk Data Management (PDM), het initiatief 'Open the Blackbox' over meer transparantie en zitten we dicht op de plannen van de Europese Commissie over de Data Spaces (m.n. Open Finance). De Europese Commissie benadrukt het belang van de AVG en de centrale rol voor bescherming van betrokkenen, maar in de praktijk staat dit onder enorme druk van andere belangen. De les die de PSD2-projecten ons leren is dat we door het zelf ontwikkelen van oplossingen andere partijen laten zien dat een alternatief wél mogelijk is, waardoor er beweging in hun standpunten komt.

4. Rechtszaken

Als maatschappelijke organisatie gaat het Privacy First erom zo effectief mogelijk te opereren met de beperkte middelen die wij hebben. Als stille diplomatie, politieke lobby en campagnes onvoldoende effectief blijken, voert Privacy First daarom principiële rechtszaken tegen wetgeving en beleid die tot grootschalige privacyschendingen leiden. **De afgelopen jaren deed Privacy First dit met succes tegen de centrale opslag van ieders vingerafdrukken onder de Paspoortwet, de**

opslag van ieders telecommunicatie-data onder de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens en massale risicoprofilering van burgers door het Systeem Risico Indicatie (SyRI). Privacy First voert dergelijke zaken bij voorkeur in coalitieverband en middels pro bono ondersteuning (of externe sponsoring) door geschikte advocatenkantoren.

© Lisa S. / Shutterstock.com

4.1 Systeem Risico Indicatie (SyRI)

Rechtszaak tegen massale risicoprofilering van burgers door de overheid

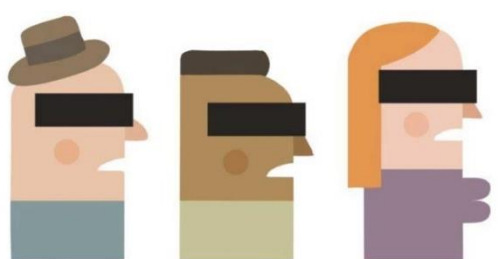
Eind maart 2018 dagvaarde een brede coalitie (waaronder Privacy First) de Nederlandse Staat ter buitenwerkingstelling van het Systeem Risico Indicatie (SyRI). SyRI lichtte met geheime algoritmen grote groepen mensen (en zelfs complete woonwijken) door om burgers heimelijk te profileren op het risico dat ze zouden frauderen met sociale voorzieningen. Naast massale schending van het recht op privacy was dit systeem in strijd met het recht op een eerlijk proces en had het een discriminerende en stigmatiserende werking. Volgens de coalitie van eisers vormde SyRI daarom een bedreiging voor de rechtsstaat en diende de wetgeving waarop SyRI gebaseerd was onrechtmatig te worden verklaard.

Onder druk van deze rechtszaak waren meerdere gemeenten (waaronder Rotterdam) reeds in 2019 met de inzet van SyRI gestopt. Op 5 februari 2020 deed de rechtbank Den Haag vervolgens een baanbrekende uitspraak: de rechter verklaarde SyRI onrechtmatig en besloot dat de overheid per direct moest stoppen met het profileren van burgers middels grootschalige data-analyse. Tevens stelde de rechtbank de Nederlandse wetgeving waarop SyRI was gebaseerd buiten werking wegens strijdigheid met Europees privacyrecht.

Dit vonnis vormt een belangrijk precedent en heeft zowel nationaal als internationaal veel aandacht in de media gekregen. Tegen het vonnis is geen hoger beroep door de Nederlandse Staat ingesteld. Dit vonnis is daarmee definitief.

De groep eisers in de zaak tegen SyRI bestond uit de Stichting Platform Bescherming Burgerrechten, het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), Stichting Privacy First, Stichting KDVP, de Landelijke Cliëntenraad en FNV. Auteurs Tommy Wieringa en Maxim Februari, die zich eerder zeer kritisch over SyRI hadden uitgesproken, waren op persoonlijke titel betrokken als mede-eisers. De zaak werd behandeld door Anton Ekker (Ekker Advocatuur) en Douwe Linders (SOLV Advocaten) en mede gecoördineerd door het Public Interest Litigation Project (PILP) van het NJCM. Vanuit de Verenigde Naties werd de zaak actief gesteund middels een *amicus curiae* brief.

Mocht de Nederlandse regering de eerdere SyRI-praktijken willen voortzetten middels het huidige wetsvoorstel Gegevensverwerking Samenwerkingsverbanden (WGS of “Super SyRI”), dan zal bovengenoemde coalitie daar waarschijnlijk opnieuw

Bij voorbaat verdacht

een grootschalige rechtszaak tegen lanceren.

Voor meer informatie over de zaak tegen SyRI verwijst Privacy First u graag naar de speciale campagnewebsite van het Platform Bescherming Burgerrechten: [Bijvoorbaatverdacht.nl](https://bijvoorbaatverdacht.nl).

4.2 UBO-register

Rechtszaak tegen massale openbaarmaking van gevoelige persoonsgegevens

Sinds augustus 2020 heeft Privacy First een grootschalige rechtszaak voorbereid tegen het nieuwe UBO-register. In dit openbare register bij de KvK komt informatie te staan over alle uiteindelijk belanghebbenden (‘ultimate beneficial owners’, UBO’s) van alle in Nederland opgerichte vennootschappen en andere rechtspersonen (waaronder familiebedrijven, stichtingen, verenigingen, kerken, maatschappelijke organisaties en goede doelen), met alle privacy- en veiligheidsrisico’s van dien. Het voor iedereen toegankelijk maken van de persoonsgegevens van alle UBO’s is een massale schending van de privacy die in de optiek van Privacy First (en eerder ook de European Data Protection Supervisor) volstrekt disproportioneel is. Privacy First beoogt daarom met deze rechtszaak het UBO-register buiten werking te stellen en prejudiciële vragen over het register te laten stellen aan het EU Hof in Luxemburg. Daartoe diende op 25 februari 2021 bij de rechtbank Den Haag een kort geding van Privacy First tegen de Staat. Op 18 maart 2021 deed de rechter uitspraak: ondanks twijfel bij de rechter over de rechtmatigheid van het UBO-register en de onderliggende wetgeving werden de vorderingen van Privacy First helaas afgewezen. Privacy First heeft hier vervolgens spoedappel tegen ingesteld bij het Hof Den Haag. De rechtszitting bij het Hof vindt na de zomer van 2021 plaats. Deze zaak wordt behandeld door Boekx Advocaten.

© Guus Schoonewille

4.3 ANPR: Automatische Nummerplaat Herkenning

Rechtszaak tegen massa-surveillance door cameratoezicht

Privacy First bereidde in 2020 samen met advocatenkantoor CMS (pro bono) een grootschalig civielrechtelijk kort geding en bodemprocedure tegen de Wet ANPR (art. 126jj Sv.) voor. Onder deze wet belandt vrijwel iedere automobilist sinds 1 januari 2019 vier weken in een centrale politiedatabank die tevens direct toegankelijk is voor AIVD/MIVD en op termijn mogelijk meer partijen. Privacy First acht deze wet een flagrante schending van het Europese privacyrecht. Ter feitelijke versterking van deze zaak heeft CMS meerdere Wob-verzoeken bij ministeries ingediend. Door omstandigheden is deze rechtszaak in 2020 helaas vertraagd, maar naar verwachting zal het kort geding in de zomer van 2021 plaatsvinden.

4.4 Zaak Burgers tegen Plasterk

Rechtszaak over internationale data-uitwisseling door geheime diensten

Reeds sinds 2013 voert Privacy First samen met andere organisaties en burgers de rechtszaak 'Burgers tegen (Minister) Plasterk'. Aanleiding voor deze civielrechtelijke zaak tegen de Nederlandse Staat waren de onthullingen van Edward Snowden over de praktijken van (buitenlandse) inlichtingendiensten, waaronder de Amerikaanse NSA en Britse GCHQ. Onze coalitie eist dat de Staat stopt met het gebruiken van buitenlandse inlichtingen die niet in overeenstemming met de Nederlandse wet zijn verkregen. Onze advocaten van Bureau Brandeis voeren deze zaak op basis van hun eigen pro bono fonds voor maatschappelijke rechtszaken. De aangesloten organisaties zijn: Stichting Privacy First, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA), de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Internet Society Nederland. Na teleurstellende vonnissen van zowel de rechtbank als het Hof Den Haag verwierp helaas ook de Hoge Raad deze zaak in 2018. Daarmee biedt de Hoge Raad sindsdien een vrijbrief voor Nederlandse geheime diensten om

zonder rechtsbescherming grote hoeveelheden gegevens van Nederlandse burgers te blijven verzamelen via buitenlandse inlichtingendiensten. Onze advocaten hebben deze zaak daarom begin 2019 voortgezet bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg, parallel met vergelijkbare Britse en Zweedse rechtszaken. Ondanks de vertragingen die de Corona-crisis heeft veroorzaakt hoopt Privacy First dat het Hof spoedig tot een kritisch oordeel zal komen.

4.5 Kentekenparkeren

Rechtszaken over anonimiteit in de openbare ruimte

Sinds 2014 voerde Privacy First o.a. rechtszaken tegen (verplicht) kentekenparkeren. Begin 2015 won Privacy First voorzitter Bas Filippini in dit verband een bestuursrechtelijke zaak tegen de gemeente Amsterdam: sindsdien zijn automobilisten in heel Nederland niet langer verplicht om bij het parkeren hun kenteken in te voeren. Begin 2016 werd dit oordeel bevestigd door de Hoge Raad. Een nieuwe fiscaalrechtelijke zaak van de voorzitter van Privacy First ter algehele afschaffing van kentekenparkeren en ter behoud van het recht op contante (anonieme) betaling werd begin 2019 echter afgewezen door het Hof Amsterdam. Op 10 april 2020 bevestigde de Hoge Raad deze uitspraak. In deze zaak stond een aantal nieuwe principiële rechtsvragen rond kentekenparkeren en het recht op contante betaling centraal, waarvan de Hoge Raad de meeste kwesties helaas onbeantwoord heeft gelaten. Een meervoudige klacht van Privacy First tegen dit arrest van de Hoge Raad werd in april 2021 vrijwel onbeargumenteerd niet-ontvankelijk verklaard door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Door de uitspraken van het Hof Amsterdam en de Hoge Raad blijven de eerdere (door de Hoge Raad reeds bevestigde) uitspraken dat invoering van het kenteken bij parkeren niet verplicht is overigens onaangetast. Kentekenparkeren is en blijft daarmee dus vrijwillig: een eventuele parkeerboete bij niet-invoering van een kenteken dient in bezwaar en beroep te worden vernietigd, mits de parkeerder kan aantonen dat voor het parkeren betaald is.

Privacy First voerde deze rechtszaken ter behoud en versterking van het recht op anonimiteit in de openbare ruimte. Dit recht staat de laatste jaren in toenemende mate onder druk en dreigt inmiddels illusoir te worden. Deze rechtszaken werden tegen sterk gereduceerd tarief gevoerd door Alt Kam Boer Advocaten in Den Haag.

4.6 Trajectcontrole

Andere rechtszaken van de voormalig voorzitter van Privacy First hadden betrekking op trajectcontroles bij snelwegen: zonder specifieke wettelijke basis en privacy-waarborgen vormt trajectcontrole een massale, continue privacyschending. Begin 2018 wees de rechtbank Haarlem deze strafrechtelijke zaak

echter af, gevolgd door het Hof Leeuwarden in juli 2019. Het Hof Leeuwarden weigerde het systeem van trajectcontrole echter te toetsen aan het recht op privacy. Wel bleek in deze zaak dat alle trajectcontrole-data (van onschuldige automobilisten) minstens 72 uur bewaard blijven en voor andere doelen dan verkeershandhaving gebruikt kunnen worden. Desondanks heeft de Autoriteit Persoonsgegevens tot op heden niet ingegrepen en was Privacy First genoodzaakt om deze zaak voort te zetten bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Eind augustus 2020 verklaarde het EHRM deze zaak echter nauwelijks beargumenteerd niet-ontvankelijk. Opvallend daarbij was de onbegrijpelijke stelling van het EHRM dat in deze zaak geen sprake zou zijn geweest van uitputting van nationale rechtsmiddelen, terwijl het Hof Leeuwarden in dit type zaken de hoogste Nederlandse rechter is en geen verdere beroepsmogelijkheid openstond. Onze reeks rechtszaken m.b.t. trajectcontroles is hiermee vooralsnog beëindigd. Deze zaken werden tegen sterk gereduceerd tarief gevoerd door Alt Kam Boer Advocaten in Den Haag.

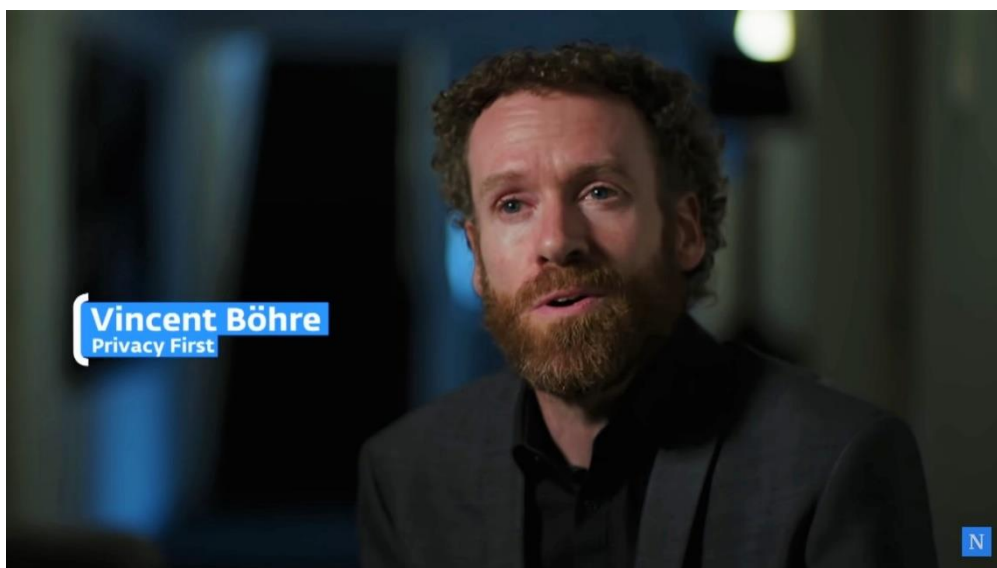
4.7 Individuele rechtszaken van privacy-activist Michiel Jonker

Sporadisch steunt Privacy First rechtszaken van individuele burgers, mits dergelijke zaken van dusdanige aard zijn dat onze steun daarbij onontbeerlijk is, dit in het belang van positieve precedentvorming, maatschappelijke impact, bewustwording en beïnvloeding van wetgeving en beleid. Een goed voorbeeld hiervan zijn de rechtszaken van de Arnhemse privacy-activist Michiel Jonker ter behoud en bevordering van anoniem reizen met het openbaar vervoer, het recht op contante betaling in het openbaar vervoer en in openbare gelegenheden, tegen verplichte elektronische deursloten en ter invoering van een gemeentelijke anonieme afvalpas c.q. *privacy by design*. Sinds enkele jaren voert Jonker over deze kwesties diverse handhavingzaken bij de Autoriteit Persoonsgegevens, de rechtbank Arnhem en de Raad van State. Deels met succes: onder druk van de zaken van Jonker werd de Autoriteit Persoonsgegevens door de rechter gedwongen om onderzoek te doen naar de “anonieme” OV-chipkaart en werd de persoonsgebonden afvalpas onrechtmatig verklaard. De rechtszaken van Jonker leiden daarnaast vaak tot mediapublicaties en kritische vragen op gemeentelijk en nationaal niveau. Jonker voert deze zaken overigens vrijwel geheel op eigen kracht, zonder advocaat.

5. Communicatie

5.1 Massamedia

Gemiddeld verscheen Privacy First in 2020 enkele keren per week in de media en is ons bereik opnieuw diverser geworden. Privacy First viel in de media met name op door onze kritische, principiële stellingnames ten aanzien van Coronabeleid. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First regelmatig door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips, soms ook door buitenlandse media.

Interview met Vincent Böhre (Privacy First) over het gebruik van telecomdata in de strijd tegen Corona, Nieuwsuur 28 maart 2020. © Nieuwsuur

5.2 Internet

De websites van Privacy First vormen onze primaire nieuws- en opiniekanalen. Naast onze Nederlandstalige website <https://www.privacyfirst.nl> is er ook het Engelstalige <https://www.privacyfirst.eu>. Beide sites worden deels gesponsord door de privacyvriendelijke provider Greenhost. Daarnaast beheert Privacy First onze campagne-websites <https://specifieketoestemming.nl> (medische privacy), <https://psd2meniet.nl> (PSD2) en <https://privacyawards.nl> (Nederlandse Privacy Awards). Het totaal aantal bezoekers op onze websites is in 2020 gegroeid naar circa 67.000 per maand. Ook is Privacy First actief op [Twitter](#) en beheert een eigen LinkedIn-groep voor privacy-professionals. Zowel onze Twitter- als onze LinkedIn-aanhang groeien al jaren gestaag. Privacy First is tevens actief op Facebook en biedt ruimte voor (eventueel anonieme) gastcolumns en ingezonden artikelen op onze website(s). Wilt u graag op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rondom Privacy First? Meldt u dan aan voor onze periodieke nieuwsbrief via info@privacyfirst.nl.

6. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. De kern van de organisatie van Privacy First bestond in 2020 uit Vincent Böhre (directeur en jurist) en Martijn van der Veen (projectleider). Ter noodzakelijke uitbreiding van haar personeelsbestand heeft Privacy First dringend behoefte aan meer institutionele steun. Doel voor de komende jaren is om meer fondsen te werven t.b.v. structurele groei van onze organisatie.

Het bestuur van Privacy First bestond in 2020 uit de volgende personen:

- Bas Filippini, oprichter en voorzitter (tot september 2020)
- Ancilla van de Leest, algemeen bestuurslid (sinds september 2020 interim voorzitter)
- Paul Korremans, penningmeester
- Marc Smits, secretaris.

De Raad van Advies van Privacy First bestond in 2020 uit de volgende personen, op persoonlijke titel:

- prof. Hans Franken (emeritus hoogleraar Informatierecht, Universiteit Leiden)
- Quirine Eijkman (vice-voorzitter College voor de Rechten van de Mens & Lector toegang tot het Recht, Hogeschool Utrecht)
- Wilmar Hendriks (privacy professional & executive coach, Control Privacy)
- Eva de Leede (adviseur van Minister van Economische Zaken en Klimaat)
- Joris Sprakel (advocaat sociaal-economische mensenrechten, Fischer Groep; Lecturer Human Rights Law, Haagse Hogeschool).

De groep vrijwilligers van Privacy First bestaat voornamelijk uit studenten en professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's en vertaalwerkzaamheden) als organisatorisch (ICT, fondsenwerving, PR, fotografie) en juridisch (research). Daarnaast beschikt Privacy First over een uitgebreid netwerk van experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren.

7. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden grotendeels afhankelijk van individuele donaties en sponsoring door fondsen en advocatenkantoren. Sinds 2015 wordt Privacy First gesteund door Stichting Democratie en Media; sinds 2017 betreft dit meerjarige institutionele steun. Onze PSD2-me-niet campagne werd sinds mei 2019 gesteund door het SIDN Fonds. Daarnaast werd het aandeel van Privacy First in de SyRI-coalitiezaak in 2019-2020 gesteund door het Digital Freedom Fund. **Het donateursbestand van Privacy First is de laatste jaren snel gegroeid en ondanks de**

Coronacrisis zijn de inkomsten van Privacy First in 2020 opnieuw gestegen (9,3% t.o.v. 2019). Privacy First verwacht de komende tijd diverse binnen- en buitenlandse fondsen aan zich te kunnen verbinden ter ontwikkeling van nieuwe projecten en ter versterking en verduurzaming van onze organisatie en activiteiten.

Naast financiële steun door individuele donateurs en fondsen staat Privacy First ook open voor sponsoring door bedrijven, mits Privacy First volledig vrij en onafhankelijk kan blijven functioneren. Zo wordt Privacy First sinds 2016 materieel gesteund door ICT-bedrijf Detron middels verstrekking van benodigde computers en printers voor onze kantoorlocatie. Zowel onze salarisadministratie als onze financiële administratie worden door een extern administratiekantoor gevoerd; het betreffende kantoor biedt haar diensten aan als bedrijfssponsoring. De websites van Privacy First worden deels gesponsord door provider Greenhost en via TechSoup Nederland kan Privacy First goedkoop software aanschaffen. Kaspersky sponsort sinds 2017 onze antivirussoftware. Sinds eind 2017 wordt Privacy First tevens gesteund door Voys Telecom. Onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie wordt gesponsord door ECP en onze Nederlandse Privacy Awards worden deels gesponsord door The Privacy Factory. Zou uw organisatie graag ook Privacy First of de Nederlandse Privacy Awards willen sponsoren? Neem dan contact met ons op!

Vast beleid van Privacy First is om alle inkomsten zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Onze communicatie verloopt daartoe (ook telefonisch) grotendeels via internet. Onze campagnes en ondersteunende werkzaamheden worden deels uitgevoerd door professionele vrijwilligers. Evenementen van Privacy First worden bij voorkeur georganiseerd op onze eigen kantoorlocatie of op externe gesponsorde locaties. De processtukken in onze rechtszaken worden deels door Privacy First zelf geschreven of ondersteund middels eigen feitelijk en juridisch onderzoek. Vast beleid van Privacy First is bovendien om grootschalige rechtszaken in principe louter in coalitieverband te voeren via het Public Interest Litigation Project (PILP) of via Pro Bono Connect van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), danwel middels externe sponsoring. Dit om de kosten en financiële risico's te spreiden en de kans op juridische winst te verhogen. Op deze manier komt iedere gedoneerde euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Hieronder treft u ons financiële jaaroverzicht 2020 aan. Sponsoring van rechtszaken door advocatenkantoren is hierin niet inbegrepen.

Jaaroverzicht	2020	2019
Inkomsten:		
Donaties en fondsen	€ 113.514	€ 103.827

Uitgaven:

Personeelskosten	€ 70.588	€ 71.558
Juridische kosten	-	-
Campagnekosten	€10.702	€ 4.643
Evenementen	€ 3.482	€ 3.012
Huisvesting	€ 8.352	€ 8.136
Bancaire en verzekeringskosten	€ 2.106	€ 2.443
Reiskosten	€ 677	€ 1.191
Websites	€ 729	€ 1.170
Communicatiekosten	€ 354	€ 787
Postbus en frankeringskosten	€ 353	€ 315
Kantoorkosten	€ 184	€ 509
Representatiekosten	-	€ 136
Werkkostenregeling	€ 519	€ 126
Scholingskosten	€ 85	-
Abonnementen	€ 110	€ 216
Overige kosten	€ 677	€ 634

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar IBAN: NL95ABNA0495527521 (BIC: ABNANL2A) t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam, of steun ons anoniem via de [donatiepagina](#) op onze website. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom belastingaftrekbaar.

Postbus 16799
1001 RG Amsterdam
Telefoon: 020-8100279
Email: info@privacyfirst.nl
Website: www.privacyfirst.nl

Privacy First is ingeschreven in het Stichtingenregister van de KvK Amsterdam onder nr. 34298157.
RSIN/fiscaal nummer: 819211710.